

SEKSUALNOŚĆ W INTERNECIE – ZAGROŻENIA I KORZYŚCI DLA ROZWOJU PSYCHOSEKSUALNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY

ANETA PRZEDLACKA jest psycholożką w trakcie certyfikacji na seksuologa klinicznego. Od 12 lat pracuje w placówkach oświatowych z dziećmi i młodzieżą, wspierając ich w rozwoju. Prowadzi własną praktykę psychologiczno-seksuologiczną oraz szkolenia z zakresu rozwoju psychoseksualnego. Członek Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego.

SEKSUALNOŚĆ W INTERNECIE – ZAGROŻENIA I KORZYŚCI DLA ROZWOJU PSYCHOSEKSUALNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY

ANETA PRZEDLACKA

Aby dokonać analizy zagrożeń i korzyści dla seksualności, wynikających z korzystania z Internetu, warto na początku zadać sobie pytanie, na czym rozwój ten polega, jak przebiega oraz jakie wyznacza zadania na poszczególnych etapach. Kluczowym zaś wstępem do moich rozważań będzie podkreślenie dwóch aksjomatów: po pierwsze – seksualność należy do wrodzonych funkcji organizmu, jest jego naturalną potrzebą zdeterminowaną działaniem trzech grup czynników: biologicznych, psychicznych i społecznych; po drugie – ludzie są istotami seksualnym przez całe życie, od narodzin aż do śmierci. Uznając seksualność za nieodłączny atrybut człowieka, łatwiej jest nam spojrzeć na związane z nią wyzwania, cieszyć się jej nowymi aspektami i z pokorą przyjmować jej ograniczenia.

Rozwój psychoseksualny człowieka ma charakter ciągły, przebiegający od narodzin aż do śmierci. Oznacza to, że dzieci – także małe, przed osiągnięciem dojrzałości płciowej – są również istotami seksualnymi, zdolnymi do ekspresji swojej seksualności w sposób typowy dla wieku i poziomu rozwoju.

Ponadto rozwój ten jest bardzo intensywny i przebiega w wielu obszarach jednocześnie – w sferze fizycznej, poznawczej, emocjonalnej, społecznej, moralnej. Zdecydowana większość autorów mówi o fazowym przebiegu rozwoju psychoseksualnego, w którym kolejne etapy nakładają się na siebie, jeden na drugi, aż do momentu wykształcenia podstawowych struktur, niezbędnych do efektywnego funkcjonowania w środowisku ludzkim.

Rozwój psychoseksualny to proces obejmujący wszystkie zjawiska związane z posiadaniem płci. Jest to: dążenie do osiągnięcia integracji całej osobowości, kształtowanie się akceptacji własnej płci, kształtowanie się roli kobiecej/męskiej, rozwój świadomości ewolucji własnego erotyzmu.

Otto Kernberg dzieli rozwój psychoseksualny na trzy etapy: dzieciństwo, dojrzewanie i dorosłość, twierdząc, że każdy z nich ma odrębny charakter, każdy opiera się na dokonaniach etapów wcześniejszych i stanowi podstawę do kształtowania się następnych.

ANETA PRZEDLACKA

TEORIE I BADANIA

Należy pamiętać, że dążność do kontaktu seksualnego nigdy nie mija – zmianie podlegają tylko jego formy, poziom podniecenia i pożądania. Towarzyszy mu nieodłącznie potrzeba bliskości i miłości, a więc ludzka potrzeba tworzenia więzi dających poczucie akceptacji, bezpieczeństwa i sensu życia.

Intensywny rozwój Internetu i coraz większa dostępność dzieci i młodzieży do sieci wiąże się z coraz większą skalą zagrożeń. W naszym kraju dzieci i młodzież stanowią zdecydowaną większość użytkowników Internetu. Jak podaje raport Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę „Bezpieczeństwo dzieci korzystających z Internetu”, większość z nich zaczyna korzystać z sieci w wieku 5-9 lat. W związku z tym moje rozważania koncentrować się będą na późnym dzieciństwie oraz całym etapie dorastania.

Na początek warto usystematyzować wiedzę związaną z zagrożeniami online. W najprostszym ujęciu (znanym od angielskiego akronimu jako „model 3C”) zagrożenia te mogą się wiązać:

- z niewłaściwymi lub szkodliwymi treściami, z jakimi mogą się zetknąć dzieci i młodzież w Internecie (*content*),
- z niebezpiecznymi osobami, które będą się chciały z nimi kontaktować w Internecie (*contact*),
- z niebezpiecznymi działaniami, jakie mogą sami podejmować, a które mogą mieć dla nich przykre konsekwencje (*conduct*).

Spróbujmy przyjrzeć się skrótowo tym trzem poziomom zagrożeń.

NIEBEZPIECZNE TREŚCI

Jako numer jeden w tej kategorii wymieniane są materiały pornograficzne, które mimo prawnych zakazów ciągle są w łatwy sposób dostępne także dla niepełnoletnich użytkowników. Serwisy pornograficzne często zestawiają ze sobą erotykę i tzw. miękką pornografię z obrazami i filmami

ukazującymi seks pełen aberracji i przemocy. Według badań wspomnianej już wyżej Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, przeprowadzonych na zlecenie Ministerstwa Zdrowia w ramach Narodowego Programu Zdrowia 2016-2020, aż 43% młodych Polaków w wieku 11-18 lat ma kontakt z pornografią, w tym 18% co najmniej raz w tygodniu. Z takimi materiałami styka się 28% dzieci w wieku 11-14 lat. Dwa razy częściej na treści pornograficzne trafiają dzieci, których rodzice nie ustalili zasad dotyczących korzystania z Internetu.

Ponieważ dzieci mają ogromną potrzebę poszukiwania informacji, a w późniejszym wieku wzmożoną potrzebę zaspokajania popędu seksualnego, są niezwykle podatne na takie treści.

Młody człowiek zaczyna zdawać sobie sprawę, co jest przedmiotem tego napięcia i jakie są sposoby jego rozładowania. Drogą indywidualnego doświadczenia znajduje sposób, aby rozładować napięcie seksualne – tym sposobem jest masturbacja. Masturbacja młodzieńcza i okresu dorobocności, w przeciwieństwie do tzw. masturbacji wczesnodziecięcej, jest połączona z fantazją erotyczną. Młody człowiek, który nie ma w tym względzie bezpośrednich doświadczeń, może czerpać te fantazje właśnie z pornografii. I tu z „pomocą” przychodzi mu Internet jako najłatwiejsze i najszybsze źródło takich materiałów. Pornografia wpływa na dzieci i młodzież, wykorzystując ich niewiedzę i niedojrzałość psychiczną. Stawia ich wobec doświadczeń przerastających ich zdolności adaptacyjne oraz dostarcza wzorców do niewłaściwych zachowań. Zaciera się bowiem w ich umyśle granica między rzeczywistością a fikcją. Może pojawić się także napięcie emocjonalne, zespół nadpobudliwości psychoruchowej lub zahamowania psychoruchowego (apatii), objawy nerwicowe, a także zaburzenia psychosomatyczne. U niektórych dzieci, zwłaszcza młodszych, pod wpływem takich obrazów kształtują się postawy lękowe (dzieci bojaźliwe), postawy lękowo-agresywne (lęk wywołuje agresję), u innych następuje „znieczulenie” (dzieci agresywne). Kontakt z treściami pornograficznymi może powodować również erotyzację psychiki dziecka oraz jego

SEKSUALNOŚĆ W INTERNECIE – ZAGROŻENIA I KORZYŚCI DLA ROZWOJU PSYCHOSEKSUALNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY

przedwczesne rozbudzenie seksualne. U niektórych dzieci, zwłaszcza u dziewcząt, psychoseksualny rozwój może zostać zaburzony w kierunku podatności na uwiedzenie lub oddawanie się prostytucji albo przyczynić się w ich dorosłym życiu do dewiacji seksualnych, np. pedofilii, transwestycyzmu, fetysyzmu. Oglądanie scen przemocy seksualnej mocniej oddziałuje na psychikę dziewczynek. Wywołuje u nich lęk przed mężczyznami, co wpływa negatywnie na kształtowanie potrzebnych do rozwoju dojrzałej osobowości kontaktów z płcią przeciwną. To natomiast pociąga za sobą lęk przed współżyciem seksualnym i małżeństwem, może spowodować zwrócenie się w kierunku zachowań homoseksualnych, wpływa na tolerowanie przemocy seksualnej uznawanej za normalną formę ekspresji emocji, a nawet za jedyne źródło uzyskiwania zadowolenia seksualnego (tendencje masochistyczne). W przypadku chłopców kontakt z tzw. twardą pornografią może zachęcać do dokonywania gwałtów, molestowania seksualnego słabszych od siebie, prowadzić do ukierunkowania ich seksualności w stronę patologicznych zachowań, a w bardziej drastycznych przypadkach nawet do przestępstw seksualnych.

Pornografia modeluje u dzieci wypaczony i negatywny obraz świata i relacji międzyludzkich. Świat jawi się jako rzeczywistość, która nie jest w stanie zaspokoić ich podstawowych potrzeb: bezpieczeństwa i miłości. Dla młodego widza twarda pornografia stanowi jasny przekaz: świat jest pełen seksu i agresji, życie dorosłych wypełniają seks i agresja, celem życia jest czerpanie satysfakcji z seksu i agresji, ludzie są po to, aby ich wykorzystywać lub znęcać się nad nimi, trzeba się przed nimi bronić przez atak, seks nie ma nic wspólnego z miłością, więzią i czułością. Taki zniekształcony obraz świata nie zachęca do wejścia w dorosłość, a jedynie napawa obawą i niepokojem. Nie udziela także odpowiedzi na pytanie „po co żyć?”, nie motywuje do samorozwoju, co jednoznacznie wpływa na pojawienie się stanów depresyjnych, powoduje unik w kierunku uzależnień, a także pojawienie się myśli i prób samobójczych.

Kreowany przez pornografię czarny obraz rzeczywistości przedstawia przewagę ludzkich złych stron nad dobrymi, nastawienie na „posiadać, korzystać, a nie – być”. Dzieci i młodzież nabierają przekonania, że takie właśnie zachowania i postawy są pożądane i oczekiwane przez innych, w związku z tym utożsamiają się z nimi i przenoszą te zachowania, często patologiczne i dewiacyjne, do własnego życia. Podobnie jest z przemocą i agresją seksualną prezentowanymi w Internecie. Stanowią one źródło wskazówek patologii seksualnych i technik stosowania przemocy. Kształcą rolę sprawcy i rolę obojętnego obserwatora, który hamuje się przed współczuciem ofierze i niesieniem jej pomocy. Siła oddziaływania tych środków na psychikę dzieci i młodzieży jest uzależniona od przedstawianych rodzajów przemocy i patologii seksualnych oraz nasilenia agresji, bezwstydnosci i nieprzyzwoitości.

Niestety, zaprezentowany przeze mnie obraz negatywnych skutków styczności dzieci i młodzieży z treściami pornograficznymi w Internecie ma swoje potwierdzenie w licznych badaniach naukowych, praktykach klinicznych i konieczności terapii osób uzależnionych od pornografii, a także procesach sądowych osób dokonujących czynów przestępczych pod wpływem korzystania z materiałów pornograficznych. Pornografia działa na każdego, kto ma z nią kontakt. Warto zdawać sobie sprawę, że negatywne konsekwencje mogą być widoczne od razu albo dopiero po upływie wielu lat. Do późniejszych następstw zaliczyć można: dewaluację wartości rodziny, przeinaczanie istoty kobiecości i męskości, zwiększenie ryzyka pojawienia się przestępczości i zachowań antyspołecznych. Wiktor B. Cline zauważył następujące skutki oddziaływania pornografii (syndrom czterech charakterystycznych objawów):

- 1. Efekt uzależnienia** – zainteresowanie pornografią przyczynia się do większego zaangażowania i sięgania po coraz to nowsze pisma i wideokasety. Materiały te dostarczają silnego pobudzenia płciowego, które najczęściej realizowane jest przez masturbację. Poza tym wyobraźnię wypełniają silnie podniecające sceny, które są często

ANETA PRZEDLACKA

- przywoływane w pamięci i rozwijane w formie własnych fantazji;
2. **Efekt eskalacji** – poszukiwanie materiałów coraz bardziej wyrazistych, drastycznych, dewiacyjnych w celu utrzymania się na dotychczasowym poziomie pobudzenia;
  3. **Tracenie wrażliwości** – materiały, które początkowo postrzegano jako szokujące, nieprzyzwoite, nielegalne, obraźliwe, z czasem wydawały się zwyczajne i możliwe do zaakceptowania. Wzrasta przeświadczenie, że wszyscy tak robią, nawet jeżeli byłoby to wbrew obowiązującemu prawu lub klóciłoby się z przekonaniem;
  4. **Wzrastająca tendencja wcielania w życie** – odzywa się silniejsza potrzeba praktykowania zachowań oglądanych w publikacjach pornograficznych, takich jak: niepohamowana swoboda płciowa, ekshibicjonizm, grupowe współżycie, podglądactwo, odwiedzanie domów publicznych, współżycie z dziećmi, zadawanie bólu sobie lub partnerowi w trakcie współżycia, gwałty itp.

NIEBEZPIECZNE KONTAKTY

Internet umożliwia nawiązywanie nowych znajomości i łatwe znajdowanie ludzi o podobnych zainteresowaniach czy poglądach. Jest to jedna z jego ważnych funkcji, która także niesie ze sobą zagrożenia dla rozwoju psychoseksualnego. Według ogólnopolskiej diagnozy problemu przemocy wobec dzieci, przeprowadzonej przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę na reprezentatywnej próbie dzieci w wieku 11-17 lat, co dwudzieste dziecko (5,1%) zawarło w Internecie znajomość, w wyniku której ktoś próbował je namówić do zachowań o charakterze seksualnym. Mówimy wówczas o *groomingu*. Jest to szczególny rodzaj relacji tworzonej za pośrednictwem Internetu między osobą dorosłą a dzieckiem w celu jego uwiedzenia i wykorzystania seksualnego. Według specjalistów konsekwencjami uwiedzenia dzieci przez Internet są dla nich typowe objawy urazu psychicznego, jakie powstają na skutek wykorzystania seksualnego.

Osoby te mogą doświadczyć różnych konsekwencji – zarówno bezpośrednich (za takie uznaje się te pojawiające się w ciągu dwóch lat od zdarzenia), jak i długofalowych¹. Konsekwencje bezpośrednie, nazywane też symptomami, mogą wystąpić we wszystkich sferach rozwoju: seksualnego, emocjonalnego, społecznego, poznawczego, a także w sferze somatycznej, i w dużej mierze zależą od wieku dziecka – np. u dziecka szkolnego symptomem może być syndrom idealnego dziecka, zaś w okresie adolescencji – próby samobójcze i samo-okaleczenia. Długofalowe konsekwencje również dotyczą wielu sfer życia. Często objawiają się także w życiu dorosłym poprzez: zaburzenia emocjonalne i zaburzenia obrazu własnej osoby (depresja, zachowania autodestrukcyjne)², zaburzenia somatyczne i dysocjacyjne (lęk i napięcie, koszmary nocne, zaburzenia snu i odżywiania, różne postaci dysocjacji), zaburzenia samooceny (poczucie izolacji i alienacji, skrajnie niska samoocena), zaburzenia interpersonalne (trudności w kontaktach z ludźmi, spadek zaufania wobec ludzi, poczucie zdrady, lęk wobec partnerów seksualnych, podatność na ponowne wykorzystanie), zaburzenia w funkcjonowaniu społecznym (uzależnienie od alkoholu i narkotyków, prostytutka), zaburzenia seksualne (lęki wobec seksualności, poczucie winy, brak satysfakcji, obniżenie pragnienia seksualnego, zaniżona ocena siebie jako partnera seksualnego, zaburzenia orgazmu, kompulsywne unikanie lub kompulsywne poszukiwanie kontaktów seksualnych).

NIEBEZPIECZNE DZIAŁANIA: PROSTYTUCJA I SEKSTING

Prostytucja dziecięca polega na kontaktowaniu się dzieci za pośrednictwem serwisów komunikacyjnych z dorosłymi i proponowaniu im płatnych usług seksualnych. Obecnie o problemie prostytutki

¹ Beisert M., Izdebska A. *Wykorzystanie seksualne dzieci*, http://fdds.pl/wp-content/uploads/2016/05/Beisert_M_Izdebska_A_2012_Wykorzystanie_seksualne_dzieci.pdf (dostęp 22.05.2019).

² Finkelhor D. *A sourcebook on child sexual abuse*, Beverly Hills, CA: Sage [za:] Beisert M., Izdebska A. op. cit.

SEKSUALNOŚĆ W INTERNECIE – ZAGROŻENIA I KORZYŚCI DLA ROZWOJU PSYCHOSEKSUALNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY

dziecięcej znów zaczęto dużo mówić, głównie za sprawą ukazania się takich filmów, jak „Galerianki” czy „Świnki”. Prostytcja dotycząca wyłącznie dziewcząt pochodzących z biednych i patologicznych rodzin, które wchodzi w ten proceder tylko i wyłącznie po to, aby zmienić swoją sytuację materialną, to stereotyp, zjawisko prostytucji dzieci może wystąpić bowiem niezależnie od pochodzenia i statusu materialnego rodziny. W dzisiejszych czasach może mieć ono również postać prostytucji kulturowej, wpisując się we współczesny styl ekspozycji ciała jako towaru. Na początku prostytucja może wydawać się nieletnim atrakcyjna, ponieważ wiąże się z dużym doświadczeniem gotówki, skupieniem na sobie uwagi oraz wzrostem samooceny – poczucie, że jest się ładnym, fajnym, lubianym i wartościowym, skoro tyle mi płacą. Jednak z czasem zaczynają pojawiać się problemy, osoba staje się mniej atrakcyjna, jest zmuszana do podejmowania coraz trudniejszych do zaakceptowania aktywności seksualnych, pojawiają się nałogi: alkohol, narkotyki. Wszystko to skutkuje spadkiem samooceny. Prostytcja zmienia wewnętrznie młodych ludzi – wiąże się z doświadczeniami urazowymi, które negatywnie wpływają na funkcjonowanie. Osoby te często eksperymentują ze swoją seksualnością oraz są stymulowane przez różne nośniki informacji, w tym w szczególności przez Internet. Podejmując zachowania seksualne, nie mają refleksji na temat tego, czym jest seks i nie wiąże się on dla nich z odpowiedzialnością. Dodatkowo osoby takie cechują się często niską samooceną, brakiem akceptacji lub szacunku do samych siebie, brakiem wiary w siebie, stawiają sobie wygórowane, często nierealistyczne wymagania i cele. Może to wpływać na rozwój, kształtowanie się osobowości oraz obrazu własnej osoby i powodować problemy z funkcjonowaniem w społeczeństwie.

W tej kategorii znajduje się także seksting, czyli przesyłanie własnych intymnych zdjęć lub filmików za pomocą telefonu komórkowego lub komunikatorów internetowych. Z ostatnich badań, przeprowadzonych na zlecenie Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę wynika, że problem sekstingu dotyczy 11% dziewcząt i chłopców w wieku 15-18 lat. Pod

uwagę wzięto wysyłanie zdjęć i filmów prezentujących częściową lub całkowitą nagość. Znacznie więcej, bo aż 34% badanych przyznało, że zdarzyło im się otrzymać tego typu materiały od innych osób.

Materiały te z łatwością mogą trafić w niepowołane ręce i zostać upublicznione. Wiąże się to z ryzykiem wyśmiania przez rówieśników, odrzuceniem przez grono przyjaciół, stresem, depresją, a w skrajnych przypadkach – samobójstwem.

Zagrożeniem są również osoby, które z premedytacją wyłudniają materiały erotyczne od młodzieży. Zdarza się, że celowo podają się za ich rówieśników na forach, portalach społecznościowych lub chatkach i nawiązują znajomość. Przesyłając osobom poznanym w Internecie nagie zdjęcia lub filmy wideo, nie ma możliwości przewidzenia, w czyje ręce trafią i w jaki sposób zostaną wykorzystane. Odkrycie tożsamości adresata i usunięcie zdjęć może być w efekcie niezwykle trudne i dodatkowo narażać na stres dziecko i całe jego otoczenie.

Seksting uznawany jest współcześnie za jedno z największych zagrożeń społeczno-wychowawczych, przed którym stoją młodzi ludzie korzystający z Internetu, obok pornografii, pedofilii w sieci, stalkingu i innych form cyberprzemocy. Analizując najważniejsze powody umieszczania nagich zdjęć w sieci, wskazać należy, że seksting jest lub może być coraz bardziej powszechną praktyką służącą flirtowaniu, rodzajem okazywania miłości i przywiązania, testem zaufania, sposobnością do nawiązania relacji o charakterze seksualnym, wotaniem o uwagę i odpowiedzią na niskie poczucie własnej wartości, chęcią zdobycia szerszej publiczności, formą akomodacji do środowiska, do którego chcemy aspirować, formą autoprezentacji.

Przesyłanie nagich zdjęć przez Internet może mieć swoje dalsze negatywne konsekwencje, do których niewątpliwie zaliczyć należy szantaż emocjonalny bądź wyłudzenie środków finansowych. Nagie zdjęcie ucznia bardzo często może stać się przyczyną doświadczenia hejtu bądź innych form cyberprzemocy. Niekiedy media informują

ANETA PRZEDLACKA

o przypadkach samobójstw. Z sekstingiem mogą być mocno powiązane takie zjawiska, jak: szykowanie przez rówieśników, zastraszanie, szantaż. Seksting może służyć prześladowaniu i upokarzaniu osób, które zdecydowały się opublikować swoje intymne zdjęcie w przestrzeni Internetu. Należy również podkreślić, że każde zdjęcie ujawnione w sieci może zostać przerobione w celu ośmieszenia. Konsekwencją takiej sytuacji bywa również przemoc rówieśnicza, z którą ofiara spotyka się w swoim środowisku lokalnym, głównie w szkole.

Co jest powodem sekstingu? Na pewno nieumiejętność postawienia granicy między tym, co można pokazać innym, a co bezwzględnie powinno się zachować dla samego siebie. Często na straży tej granicy stoi (powinien stać) rodzic, religia, moralność, tradycja rodzinna. Nieumiejętność zadbania o własną prywatność w Internecie, o ochronę własnego wizerunku i danych osobowych jest skutkiem nie tylko rozmycia się owej granicy (między tym, co publiczne, a co prywatne), ale również powodowane jest jednostkowym podejściem do tej granicy. Innymi słowy to, co pokazujemy w sieci, zależy od nas samych i administratora (np. portalu społecznościowego).

Nie byłabym sobą, gdybym nie zaprezentowała korzyści, jakie dla rozwoju psychoseksualnego dzieci i młodzieży niesie Internet. Zainspirowali mnie uczniowie, z którymi na co dzień pracuję. W rozmowach z nimi bardzo często słyszę: „Internet pozwala podzielić się własnym przeżyciami, pozwala na podtrzymanie bliskich relacji na odległość” (uczennica, lat 16), „W Internecie poszukuję ładnych ludzi do rysunków”, „Mam możliwość poznania kogoś innego, mam możliwość pisania z kimś, kto lubi to samo, dzięki temu nie czuję się wyalienowany” (uczeń deklarujący się jako homoseksualny, 18 lat).

Sieć ułatwia nawiązywanie kontaktów, randkowanie, a na dalszym etapie rozwoju – możliwość poznania partnera seksualnego, a także nawiązania online relacji nie tylko przynoszącej satysfakcję seksualną, ale także relację przyjacielską. Jeśli młody

człowiek jest nieśmiały, Internet daje możliwość przełamania oporów, zmniejsza poczucie wstydu oraz zakłopotania.

Największe zalety Internetu pod względem seksualności można określić mianem „napędu potrójnego A” – anonimowości (*anonymity*), dostępności (*accessibility*) i przystępności finansowej (*affordability*). Z tą pierwszą wiąże się możliwość kreowania własnego wirtualnego „ja”, które nie musi być jedynie zagrożeniem. Czasem pomaga pokonywać pewne granice, utomności i lęki. Wirtualna rzeczywistość pomaga sprawdzić się w rolach, w których nie mielibyśmy okazji się znaleźć w prawdziwym świecie. Prowadzi to do zwiększenia pewności siebie, podejmowania odważniejszych życiowych kroków, a w konsekwencji – osiągnięcia nowych celów i sukcesów. Internet, dający poczucie anonimowości, nie musi sprzyjać patologii, może stać się metodą walki z nieśmiałością. Kiedy trudno porozmawiać z dziewczyną/chłopakiem twarzą w twarz, można skorzystać z komunikatora internetowego i w ten sposób przełamać pierwsze lody w relacjach społecznych, w tym również relacjach seksualnych. Pozwala to osiągnąć znaczącą gratyfikację emocjonalną, nie mówiąc już o braku ryzyka zajęcia w ciężę oraz zakażenia się chorobami przenoszonymi drogą płciową. Internet pomaga zaspokajać własne potrzeby seksualne oraz potrzeby bliskiego kontaktu.

Internet pomaga także młodzieży, która czuje się społecznie wykluczona lub ma ograniczoną możliwość poznania partnera. Dotyczy to głównie osób homoseksualnych, biseksualnych lub transpłciowych, które w procesie tworzenia własnej tożsamości poszukują informacji o swojej seksualności w bezpiecznej i pozbawionej krytyki przestrzeni lub nie są jeszcze gotowe na spotkanie w realnym świecie. Dzięki Internetowi nie czują się one tak wyalienowane, mają bowiem możliwość nawiązania kontaktu z innymi osobami ze społeczności LGBT. W sieci często także następuje *coming out* (ujawnienia własnej orientacji). Młodzi ludzie poprzez Internet eksplorują swoją seksualność,

SEKSUALNOŚĆ W INTERNECIE – ZAGROŻENIA I KORZYŚCI DLA ROZWOJU PSYCHOSEKSUALNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY

poznają potrzeby, eksperymentują bez ryzyka społecznych reakcji.

Nie sposób jest pominąć bardzo ważnej roli Internetu w życiu młodego człowieka, która polega na zbieraniu informacji oraz zaspokajaniu ciekawości dotyczącej zdrowia seksualnego. Z badania ankietowego, które przeprowadziłam w tym roku wśród młodzieży liceum wynika, że zdecydowana większość nastolatków (77%) wskazuje Internet jako źródło informacji o seksie i antykoncepcji. Różni się natomiast tematyka, jakiej tam poszukują: 17-latkę najczęściej poszukują tam informacji związanej z inicjacją seksualną i antykoncepcją, 18-latkę oprócz tej tematyki interesują się jeszcze chorobami przenoszonymi drogą płciową. Starsza młodzież – 19-latkę, skupia swoją uwagę na poszukiwaniu informacji dotyczących antykoncepcji. Badanie to pokazuje również, że zdecydowana większość respondentów (69%) ma świadomość wpływu takiej wiedzy na swój rozwój. Co więcej, z odpowiedzi ankietowanych wynika, że młodzi ludzie nie łączą rozmów i informacji o seksie ze skłonnością do podejmowania jakichkolwiek zachowań seksualnych. Obawa przed tym, że wiedza z tego obszaru zachęca ich do takich zachowań, staje się więc bezpodstawna.

Zadaniem naszym, jako dorosłych, jest nie tylko inicjowanie rozmów o seksualności, ale także dopasowanie omawianych zagadnień do oczekiwań i potrzeb dorastającej młodzieży. Działajmy tak, aby młode pokolenie czerpało wiedzę o seksualności nie z Internetu, ale od nas – rodziców, specjalistów czy nauczycieli. Uwolnijmy się od wewnętrznych zahamowań i obaw podejmowania rozmów na te tematy, wiedza bowiem nie zachęca, a uświadamia! ●

BIBLIOGRAFIA

1. Bancroft J. *Seksualność człowieka*, Urban & Partner, Wrocław 2011.
2. Beisert M. *Seks twojego dziecka*, Zakład Wydawniczy K. Domke, Poznań 1991.
3. Beisert M. [red.] *Seksualność w cyklu życia człowieka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012.
4. Izdebski Z. *Zachowania seksualne młodzieży*, „Remedium” nr 6/2001.
5. Kornas-Biela D. *Pornografia krzywdą wyrządzaną rodzinie*, „Służba Życiu” nr 1-2/2000.
6. Kirwil L. *Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo – część 2. Częściowy raport z badań EU Kids online przeprowadzonych wśród dzieci 9-16 lat i ich rodziców*, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej, Warszawa 2011.
7. Kurzępa J. *Młodzież pogranicza – „świnki”, czyli o prostytucji nieletnich*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2010.
8. Lew-Starowicz M., Lew-Starowicz Z., Skrzypulec-Plinta V. [red.] *Seksuologia*, PZWL, Warszawa 2018.
9. Makaruk K., Wójcik Sz. *Seksting wśród polskiej młodzieży*, Fundacja Dzieci Niczyje 2014.
10. Portal Fundacji Dajemy Dzieciom Się.
11. Portal Zdrowia Seksualnego.
12. Scott D.A. *Pornografia, jej wpływ na rodzinę, społeczeństwo, kulturę*, Gdańsk 1995.